

Efter Eruptionen.

(Fortsat.)

Vi gik videre og kom ind i en Stald. Ved den ene Jernkrybbe stod et Æsel tøret og aad nok saa fornøjet af en Bunke friske Kaalblade; den anden derimod havde sin Plads under et Vindue, som var anbragt høit oppe i Muren. Herigennem var Lavaen trængt ind; den havde udstøbt Jernkrybben med sin Masse og hang nu i underlige, sorte Lavatappe ud over dens Rand. Vi forlode atter dette Rum og kom ud paa en Gaardsplads, hvor vi fik et større Blik over den Ødelæggelse, der havde ramt den uheldige By. Vi befandt os lige paa Grændsen af Lavastrømmen, og den Del af Byen, som var bleven forskaanet; men høist mærkeligt var det her at see, hvilket uhyre Tryk en saadan Lavastrøm udøver, og de Virkninger den derved frembringer. Smaaahuse vare blevne forskudte fra deres Plads, Mure væltede om, og snart løftede op over andre, snart skruede tværs igennem dem. Skorstenspiber vare knækkede over og satte hen paa Steder, hvor de slet ikke hørte hjemme, Lofter vare gjorte til Gulve, og Gulve til Sidevægge, kort sagt, det Hele gjorde ganske det Indtryk, som om store, optaarne Ismasser havde skruet sig ind i Ryggen paa Byen, vredet den sammen og væltet den om, for derpaa atter som en flydende Masse at lægge sig hen over Ruinerne. Dette stemmer ogsaa vel overens med den Tilstand, hvori Lavaen maa have befundet sig, da den efter flere Timers Løb naaede Massa og S. Sebastiano. Den havde da allerede mistet sin første letflydende Consistens, og Skorpedannelsen var allerede begyndt. Overalt, hvor den tærnedes paa, blev Skorpen brudt, skruet iveiret, løftet og kastet fremad, indtil Hindringen gav tabt paa Grund af Massernes uhyre Tryk. Et Blik oppe fra et Høidepunkt, hvorhen Individet førte os, viste os først Ødelæggelsen i hele sit uhyre Omfang. Saa langt Blikket rakte, saa vi ikke Andet end sorte, sammenskruede, forvredne Jernskoller, hvoraf hist og her snart en Stump Mur, snart et Par hvide Skorstene ragede frem. Som en uhyre, dødbringende Lethe, som en stærket Jernflod laa den hen over den uheldige By, hvoraf kun omtrent en Femtedel var bleven forskaanet. Saa langt vi kunde see til Høire op imod Bjerget, kunde vi følge dens mørke, bugtede Linier til de tabte sig i Taagerne om Vesuvs Top, og stirrede vi til Venstre nedad mod Sletten, saa vi atter den samme sorte, ubønhørlige Jernslange, som nu med centnertungt Tryk rugede over Tusindes Haab, over Tusindes jordiske Eiendom*). Luften lugtede snart af Svovl, snart af Chlor; lette hvide og blaalige Dampe skjede sig frem og forødede sig i Luften som sære fantastiske Skikkelser, og tabte sig endelig i det Fjerne som en mælkevid Taage, der hang ude over Campagnen. Af og til slog i den sommerhede Luft et brændende Vindpust os imøde, og hist og her hørtes Lyden af smaa Explosioner, som viste, at Lavaen under Skorpen endnu var i smeltet Tilstand. Aldrig har jeg set et saa sørgeligt, saa øde, saa trist og saa nedslaaende Syn. I Sandhed, hvis Djævelen har en Residens her paa Jorden, maa den være anlagt i Vesuvs Krater, og S. Sebastianos Lavastrømme danne da Indkjørselen til hans Palads.

En omvæltet Mur udgjorde den Trappe, ad hvilken vi steg op for at naae hen over Lavastrømmens Flade, hvis man forresten kan kalde en Flod med stivnede Bølgetoppe saaledes. Jord og Murbrokker, som fra Ruinerne vare dyngede over Lavaskorpen, gjorde Veien nogenlunde fremkommelig; men da jeg tilfældigt bukkede mig ned for at tage en lille glindsende Lavaklump med til Erindring, fik jeg praktisk Børlæring om, hvor vi befandt os. Murbrokkerne og Gruset skjærmede Fødderne mod Heden; men Lavaklumpen var endnu saa varm, at jeg uvilkaarligt slyngede den fra mig for ikke at brænde mig.

Iøvrigt var Synet ganske det samme som før. Overalt opskruede, sammenhobede Lavaskoller, fulde af Blærebuller, som glindsede i Solskinnet, overalt Ødelæggelsens melancholske Tristhed, overalt Sort i Sort — kun en hvid Gruslinie, der i uregelmæssige Bugter trak sig hen imod Massa, betegnede, hvor den nye Vei skulde gaae. Forsigtigt skrede vi fremad, En for En, trædende mere forsigtigt end Ischias Æsler — et eneste Feiltrin, en Smule Revne, et tyndere Sted kunde lemlæste os paa det Forfærdeligste og gjøre en kvalfuld Ende paa Livet. Paa

*) Jeg kan ikke nøjagtigt angive Strømmens Længde. Fra Toppen af Krateret til de to ødelagte Byer er der tre Fjerdingsvei. Regner man nu Bugtingerne, og at den først tabte sig helt ude i Sebetoflodens Sumpe, tør man vel angive dens Længde til halvanden Mil og dens største Brede til omtrent en Fjerdingsvei.

et Sted slog en tæt, hvid Dampsøile uafadeligt iveiret. Den røbede, at her var Lavaen flydt over en af de store Cisterner, og det Drikkevand, som man mæisommeligt havde opsparret til en kvægende Lindring mod Sommerens Hede, stred nu en Kamp med Ildens Aander, og undveg som hvide Dampes glødende Favn. Individet med Huen vilde føre os længere ud i denne glødende Ørk; men vi havde faaet nok og fulgte en lille Fodsti til Venstre, der syntes at føre ned til en Vigne, hvor Vinen atter viftede med lysegrønne Skud og Blade.

Det forholdt sig virkelig saa. Stien slyngede sig ned ad Lavastrømmens Side, og nu kom vi ind i en Have, hvis Marmorvaser og gruslagte Gange vidnede om, at den havde tilhørt en rig Mand med Smag og Skjønhedsfølelse. Lavastrømmen, hvis Høide jeg ber anslog til omtrent tolv Fod, havde fulgt Havens Ydermur, og denne, der var bygget af Lavablokke forenet med Cement, havde virkelig været istand til at modstaae Trykket. Længere fremme, hvor Portaabningen havde gjort Muren svag, havde Lavaen skudt en Breche og derfra oversvømmet omtrent fem Sjattedele af Haven. Bygningerne, som havde ligget Lavastrømmen nærmere, vare delvis blevne ødelagte af denne, der havde indstøbt Udhusene fuldstændigt, medens Hovedbygningen kun for dens halve Dels Vedkommende var bleven oversvømmet. Det Hele frembød derved et høist eienommeligt Skue; thi medens man til Venstre havde Ødelæggelsens fuldeste Værk, de sorte Lavamasser og den kvalme Røg, laa til Høire Resten af Haven i sin fuldeste Sommerpragt med Blomster, Vinranker, Statuer og sladrige Fontainer. Jeg forbausedes over, at Vegetationen her var saa yppig, saa fyldig, saa grøn, og henvendte et Spørgsmaal desangaaende til en gammel Mand, der med Huen i Haanden havde fulgt os lige fra det Øieblik, vi traadte ind i Haven. Hans modfaldne Ansigt oplæredes synligt ved mit Spørgsmaal, og da han mærkede, at jeg talte Italiensk, kom han mig imøde med hele den godmodige Elskværdighed, som er den fattige Neapolitaners Eiendommelighed. »Ak Eccellenza,« sagde han med en af Bevægelse brudt Stemme, »De veed ikke, hvor det gjør godt, naar man hører Een tale med Deltagelse om vor Ulykke. Her komme saa mange Ingleser, til hvem man ikke kan sige et Ord, og som gloe paa det Hele, som var det blot gjort til deres Fornøielse. Med Dem er det en anden Sag.«

»Er De ansat her?« spurgte jeg.

»Ja, Eccellenza,« svarede han, »jeg har været Gartner her i syv og tyve Aar. Jeg har plantet hvert Træ, podet hver Drue og kjender hver Blomst og hver Busk, som var det mine egne Børn. Saa kom den forfærdelige sex og tyvende April. Om Morgenen stod Haven i sin fuldeste Foraarspragt. Her var Volierer med Sangfugle, Smaadamme med sjeldne Fiske, Palmer og Bregner fra Sydhavsøerne, og over ottehundrede forskellige Slags Roser, som jeg for største Delen havde samlet og podet selv. Klokken ni truede Lavaen S. Sebastiano, og Alle begyndte at flygte; men jeg blev og bad saa inderligt til Madonna, at hun vilde skaane Haven — ja, jeg lovede at ville skære alle Roserne af og bringe hende dem op i Klosteret til næste Mai*), hvis hun blot vilde lægge Lavastrømmen en lille Smule til Høire. Men hun gjorde det ikke; hun havde saa Mange at bønhøre den Nat. Tilsidst maatte ogsaa jeg flygte. Sten og Murbrokker regnede ned omkring mig, og da jeg tre Dage efter kom tilbage, laa Haven som De nu seer. Ak, Eccellenza, der er Tab, som gaae En dybere til Hjertet, end om man havde mistet hele sin jordiske Formue.«

Den gamle Gartner vendte Hovedet til Siden og aftørrede Taarerne med Bagen af sin Haand. Vi stode lidt i Taushed, saa spurgte jeg ham om, hvordan det kunde være, at hans Druer vare saa friske og grønne, og at Resten af Haven atter var fuld af Blomster.

»Druerne skar jeg strax ned,« sagde han, »det reddede dem. Nu ville de bære dobbelt saa Meget til Efteraaret, fordi Lavastrømmen giver dem en svær undergrunds Varme. Blomsterne saae jeg, saasnart jeg kunde komme til for Heden, og de staae jo ganske godt,« lagde han til med et melancholsk Smil. »Ellers blev næsten Alt ødelagt, og min stakkels Herre lider et stort Tab. — Vil De see?«

Jeg fulgte med ham til den ødelagte Villa, og nu blev jeg Øienvidne til et Syn, som jeg ikke saa let skal glemme. Den glødende Lavastrøm havde først truffen det ene af Bygningens Hjørner, der som et Slags Strømbryder havde delt den i to ulige Dele. I den ene Fløi havde Hovedstrømmen trykket Murene ind, var flydt hen over Stengulvene, havde

*) Mai er særligt viet til Madonna.

brudt Lofterne igjennem lige til Kjælderne, og hang nu som en stærket Jernmasse ned i de forunderligste Drypstensfigurer. Alt, hvad der hed Tag og Sparreværk var naturligvis brændt og styrtet sammen, og medens vi gik fra Værelse til Værelse, eller rettere fra Rum til Rum, maatte jeg ved hvert Skridt mindes Pompeji og den Maade, hvorpaa den sidste Dag var oprunden for den. Væggene vare smykkede med Frescer, Gulvene med Mosaik, tildels i pompejansk Stil, og dette gjorde Ligheden endnu større. Nu stode Frescerne sodede og forrøgne af Branden, Mosaikgulvenes Levninger vare styrtede ned i Kjælderne, Statuerne vare væltede og sønderlagne, Vandrørene sprængte, og Springvandet i Forhallen tilstoppet. Mest af Alt slog dog Badeværelset mig. Det var et lille Rum, decoreret med lyse Farver i pompejansk Stil og forsynet med to Marmor-Badekammer efter antike Mønstre. Til Høire ud imod Gaarden flød Sollyset ind, behageligt dæmpet ved lyserødt, mat Glas, hvori der var indsebet Ornamenter og Figurer. Badekarret paa denne Side stod i sin hvide Marmorfriskhed, og da vi dreiede paa Hanen, strømmede den krystalklare Straale ud i det. Til Venstre derimod var hele Rummet fuldstændigt udstøbt med Lava, som endnu udbredte en væmmelig, kvælende Hede, og ud af Lavamassernes nederste Del stak endnu Partier af den ved Heden sprængte og forvitrede Marmorkumme. Først denne Villa viste mig Ødelæggelsen i sin fulde Storhed — naar Aartusinder ere gaaede, naar det nu igjen opgrave Pompeji atter er smuldret hen og veiret bort af Tidens almægtige Indflydelse, ville fjerne Generationer begynde paa at udgrave eller rettere udmeisle Massa og S. Sebastiano. Man vil da paany finde Bohave, Vaaben, Smykker og Konstsager; men man vil da forbauses over, hvor langt det nittende Aarhundrede, med dets udskregne Cultur, i Konst-sands og Konstformer stod tilbage for det gamle Herculanium og Pompeji.

I en Gaard, der grændsede op til Villaen, indtog vi en prægtig Frokost af Brød, Ost, blomme-store Kirsebær og en udmærket Lacryma Christi. Befolkningen stod rundt omkring i Grupper og betragtede os, som vare vi Dyrene i et Menageri, der bleve fodrede. Saa sagde vi Farvel til vore to venlige Førere, huggede os i Ordets bogstavelige Forstand gjennem Sværmen, kastede et Par af de værste Banditer ned af Vognen, og foer saa under Galop og Bjældeklang hen ad den solhede, støvede Landevei.

(Sluttes.)

Døde.

Carl XV, Ludvig Eugen, Konge af Sverige og Norge, † 18 Septbr. Malmø, 46 Aar. (Hans Portrait og Biografi findes i vort Nr. 3.)
Geheimeraad, Iver Johan Unsgaard, St. af D., D.M., tidligere Stiftamtmand over Fyens Stift, fra 1856—1859 Indenrigsminister, † 15 Septbr. i Thisted, 75 Aar.
Ludvig Andreas Feuerbach, bekjendt tysk Filosof, † 13 Septbr. i Rechenberg ved Nürnberg, 68 Aar.

Verdens-Barometret.

London	18 September 3 pCt. Consols	92 3/16
Paris	18 — 4 - Rentes	54. 35.
Wien	18 — Øster. Statsbane	327. 50.
Berlin	19 — 5 pCt. Statslaan 1859	100 1/8.
Kjøbenhavn	20 — 4 - kgl. Obligat.	80 1/4.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen

fra den 13. til den 19. September 1872 incl.

Dato.	Middelvarme (C.°).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtig-hedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
13...	14.69	19.0	10.0	71.0	28" 1.89	0.56
14...	12.46	17.0	10.9	70.5	27" 9.97	3.92
15...	12.56	16.3	9.0	68.5	27" 9.26	1.96
16...	11.32	15.5	7.2	74.0	27" 10.18	
17...	12.19	18.0	7.0	95.5	27" 9.09	2.4
18...	13.19	18.0	9.0	84.5	27" 7.41	0.92
19...	12.52	16.5	9.0	70.0	27" 6.05	1.83

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Iagttagelser Kl. 7, 12 og 11, og Lufttrykket som Middeltallet af Iagttagelser Kl. 8, 10 og 2.

Løsning af Skakopgaven Nr. 246.

1. Lf3—d1, f4—f3. 2. Lg5—d2, c3—d2. 3. c2—c4 og 4. Ld1 gjør mat.
Rigtig løst af Arnell, Th. Jensen, G. Nielsen, P. G. i Aalborg.

Løsning af Skakopgaven Nr. 247.

1. Sd2—e4. 2. Se4—d6 og Sort maa gjøre mat.
Rigtig løst af P. G. i Aalborg, G. Nielsen, S. A. Sørensen.